

Teabepäeva nimetus: Elva mesinike seltsingu teabepäev

Koht ja aeg: Pargi tn 34, Elva, 21.10.2018.a.

Lektor: Tõnu Hiimäe, lektorileping nr PR-15-A.3-17

Kokkuvõtte teemal: Mida teha, kui pere jääb talvel nälga.

Kõigepealt peab iga mesinik tagama selle, et mesilasperel jätkuks sööta terve talv, kuni uue korjeni. Kuid vahest juhtub ka kõige hoolsamal mesinikul see, et perel või peredel on juba talve lõpupoole või varakevadel söödavarud otsas, või sööta nagu oleks, aga pere on ikkagi nälga surnud. Mis tingib selle? Üks sagedasemaid põhjusi on see, kui mett on tarus veel küllaga, aga see on kristaliseerunud. Külmal ajal napib tarus joogipoolist ja mesilasel tekib probleeme kristaliseerunud mee omastamisel.

Teisena võiks ära mainida seda kui peres on tavalisest suurem söödakulu. Viimastel aastatel on külma talve õige napilt, enamalt jaolt plusskraadid. See tähendab seda, et vaevalt jõuti kobarduda kui juba jälle läks ilm nii soojaks, et kobar pudenes laiali. Aktiivsem tegevus põhjustab suurema söödakulu ja augustis-septembris varutud sööt saab lihtsalt otsa.

Üks põhjustest on ka sööda vale paigutus talvepesas. See tähendab seda, et kui peale mõnusalt sooje hilissügisilmu ilmad järsult üleöö külmenevad, kobardub pere seal käregele, kus ta parajasti asub. Aga need võivad olla juba pooltühjad kärjed, kus toitu ei jätku mitte kevadeni.

Mesilasi rahulikult kobarasolemist häirivad ka pidev müra, vibratsioon, hiired, linnud, nugis, karu aga ka liigagar mesinik või lihtsalt pahatahtlik inimene. Igasugune talvine pere rahu rikkumine ärritab mesilasi, millega kaasneb suurem sööda tarbimine, mis omakorda põhjustab kiiremat pärasoole täitumist ja sunnib mesilasi tarust väljuma või siis tarru roojama.

Kui avastatakse, et pere nälgib, tuleb mesilasi abistada hädasöötmisega. Aga on soovitatav arvestada, et külmal ajal oleks söödas vähe õietolmu ja suira, sest need jätavad suhteliselt palju söödajääke.

Hädasöödaks on kõige parem priske vähemalt ööpäev soojas hoitud meekärg, mis soojemate ilmadega võib asetada kohe pesas kobara kõrvale. Kui on jahedamad ilmad, võib söödakärje asetada lappi kärjeraamide peale. Eelnevalt tuleb söödakärje alumise poole kärjekaanelist vigastada, et mesilased saaksid kiiremini ja kergemini sööda kallale asuda. Muidugi ennem tuleb ära võtta ka arvatava kobara pealt mõned vaheliistud, et avada tee sööda juurde. Umbes kahe nädala pärast pöörata kärjel teine pool.

Kui söödakärge ei ole, on heaks söödaks ka kandi. Seda tehakse ühest osast vedelast meest ja viiest kuni seitsmest osast tuhksuhkrust. Saadud segu peab olema sellise viskoosusega, et ta otseselt valguma ei hakka kui ta äravõetud liistude vahekohtade peale raamidele pannakse. Segu võib olla kas lapiku pätsikese kujuga või käte vahel veeretatud ja pikaks venitatud vorstikese kujuga.

Viimastel aastatel on mesinduskauplustes saadaval ka valmis segatud pudersööta, mida võib mesilastele anda sarnaselt kandiga.

Ise eelistan juba aastaid hilissügisel kärgede vaheliistud ära võtta ja katta pesa laudadega nii, et kärjeraamide ja laudade vahele jääb vähem kui kümme millimeetrit. Nüüd saavad mesilased, kui ühtedelt raamidelt sööt otsa saab, vabalt üle minna teistele raamidele, kus sööt veel puutumata. Teame ju, et külмага mesilased allapoole liikuda ei taha. Et talvel peret võimalikult vähe häirida, aga siiski olukorda kontrollida, olen keskmisele lauale teinud avavuse diameetriga 88mm ja selle katnud kahe vineeritüki vahele kinnitatud väikesesilmalise traatvõrguga. Vineeritükkide keskel on auk diameetriga 76mm. Selle avavuse kaudu olen ka häda korral andnud pooleliitri klaaspurgiga edukalt mitmesugust sööta. Vedelat mett ja suhkrusiirupit olen andnud 0,5 liitri klaaspurgiga, mis on kaanelatud plastmasskaanega, millel on külgedel kolm näsa.

Nende näsade peale toetub purk. Et mesilased purgist sööda kätte saaks, on kaane sisse puuritud 1,5mm diameetriga hulga auke. Läbi nende aukude sööt välja ei voola, aga mesilased oma iminokaga saavad sööda kätte küll. Ka pudersööta ja kandit olen andnud sama purgiga, aga siis on plastmasskaanel üks suur auk ja sööta väljalangemast takistab ühe või kahekordne marli.